

**SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİNİN KURULUŞUNUN 110 UNCÜ
YILDÖNÜMÜNE RASTLAYAN 4 ARALIK 1969 GÜNÜ
FAKÜLTE DEKANI PROF. DR. İLHAN UNAT'IN
YAPTIĞI KONUŞMA**

Sayın Konuklarımız,

Öğretim Üye ve Yardımcıları, Mezunlar ve Öğrencilerle Bir Bütün Olan Değerli ve Aziz Mülkiyeliler,

Bugün Mülkiyemizin 110 uncu kuruluş yıldönümünü kutluyoruz. Bu mutlu günümüze katılarak Kurumumuzu şereflendirdiğiniz için hepinize derin şükran duygularımı sunarım. Toplantımıza katılsın, katılmasın, yurt içinde, yurt dışında nerede bulunursa bulunsun, 4 Aralık gününde içleri bir kez daha Mülkiyeli olmanın kıvancıyla dolan ve bugünü Mülkiyeli olmanın kendilerine yüklediği Türk Ulusuna hizmet sorumluluğu bilincini biraz daha keskinleştirmek için vesile bilen her kuşaktan Mülkiyelilerin çizdiği tablo büyük anlam taşımaktadır. 4 Aralık günümüz, yaşları, yetiştirme biçimleri, hayat tecrübeleri farklı da olsa, memleketine, toplumuna hizmet aşkı gibi ortak bir tutkunun sağlam harcında Mülkiyeli kuşakları kaynaştırır, kaynaştırmalıdır.

Genç Mülkiyeliler, sevgili öğrencilerimiz ve hayat tecrübeleri daha zengin, yaşadıkları yılların sayısı daha fazla olmakla birlikte ulusuna hizmet azmini ve enerjisini zerrece yitirmediği için izninizle yine de genç olarak niteliyeceğim çeşitli kuşaklardan aziz mezunlarımız,

Varlığını belirttiğim ortak tutkuyu çok iyi değerlendirmemiz ve Mülkiye camiasına 100 yılı aşkın tarihinde memleket hizmetindeki etkin gücünü sağlayan dayanışmayı bu maya ile süresiz yoğurmamız gerekmektedir. Bu ortak çabamızın başarıya ulaşmasının zorunlu bir koşulunun da, katı değerlendirmelerden kurtulma ve bir kuşaktan ötekine hoşgörüsüyle bakabilme yeteneğini canlı tutmamıza bağlı olduğunu unutmayalım. Yüzeyde kalan, biçime ilişkin

gözlemlerin etkisinden kurtulup öze inmeyi başarabildikleri ölçüde Mülkiyeli kuşaklar birbirlerini daha iyi anlayıp kaynaşma olanağına kavuşacaklardır.

Daha az genç Mülkiyeliler, aziz mezunlarımız.

Burada, özellikle size yönelerek belirtmek istiyorum ki, onlarla yakın temas halinde olan biz hocalar öğrencilerimizi hem bilgi dağarcıklarını doldurmağa, bilimsel düşünme yeteneklerini geliştirmeye, çalışma yöntemlerini öğrenmeye azimli genç Üniversiteliler olarak, hem de insan haklarına ve Anayasanın temel ilkelerine dayanan millî, demokratik, lâik ve sosyal hukuk devletimizin, Atatürk devriminin hürriyete, adalete ve fazilete âşık uyanık bekçileri olarak takdir ediyor, onlarla öğünüyoruz. Bu duygularımızı paylaşmanızı candan dilerim.

Değerli Konuklarımız,

Şimdi sizlere Fakültemizin son bir yıl içindeki çalışmaları ve gelişmesi hakkında kısaca bilgi vermek istiyorum:

1968—1969 öğretim yılında Fakültemiz lisans öğrenci sayısı, 106 sı yabancı uyruklu olmak üzere, 1277 idi. 1969—1970 öğretim yılında Fakültemiz 1. sınıfına 44 ü yabancı uyruklu olmak üzere, 293 öğrenci alınmıştır. 1968 — 1969 öğretim yılının biraz sonra ayrıca değineceğim kendine özgü koşulları nedeniyle Fakültemizden bu öğretim yılı sonunda mezun olacak gençlerimizin sayısını size bildirememenin üzüntüsü içindeyim. Zira, son sınıfın çeşitli bölümlerinin sınavları daha devam etmektedir, ya da sınav sonuçları henüz alınmamıştır.

Fakültemize bağlı Basın ve Yayın Yüksek Okulunda 1969 - 1970 öğretim yılında öğrenci sayısı 343 tür. Dördüncü yılını tamamlayan Okulumuz ilk mezunlarını vermiş bulunmaktadır. 1968 — 1969 Öğretim yılı sonunda Radyo - Televizyon Bölümünden 23, Halkla İlişkiler Bölümünden 23, Gazatecilik Bölümünden 11 olmak üzere, 57 genç mezun olmuştur.

Fakültemizde son yıllarda devamlı artış gösteren başarı oranının son durumunu izlemek olanağından, 1968 — 1969 öğretim yılının sınav sonuçları alınmadığı için, yoksunuz. Dileğimiz, son öğretim yılının çalkantılarına rağmen başarı oranının geçen yıllara nazaran düşüş göstermemesidir.

Fakültemizde 1957 yılında başlatılan Doktora öğretimi başarı ile sürdürülmektedir. Beşi 1968 — 1969 öğretim yılında olmak üzere

re, 43 öğrenci, bugüne kadar Siyasal Bilimler veya İktisat dallarından (Siyasî İlimler Doktoru) ünvanını kazanmıştır.

Fakültemiz öğretim üyeleri ve yardımcıları kadromuzdaki gelişmeler şöylece özetlenebilir:

Geçen yıl profesör olan Mümtaz Soysal ve Şerif Mardin arkadaşlarımızla Fakültemiz profesörlerinin sayısı 29 dur.

Doçentlerimizin sayısı, doçentlik sınavının türlü aşamalarını bugünlerde başarı ile geçmiş bulunan Sait Dilik, Cem Sar, Necdet Serin ve Özhan Uluatam arkadaşlarımızla 22 ye yükselmiş bulunuyor. Bunların dışında iki doçent arkadaşımız da askerlik görevlerini yapmak üzere geçici olarak Fakültemizden ayrılmıştır.

Ayrıca Fakültemizde öğretim yardımcısı olarak 2 öğretim görevlisi, 34 asistan ve 29 yabancı dil okutmanı hizmet görmektedir.

Fakültemizde 1929 dan 1969 a kadar, başka menleket hizmetlerine ayrılmış kısa kesintiler bir tarafa bırakılırsa, 40 yıl süre ile çeşitli Mülkiyeli kuşaklarına hocalık eden çok değerli hocamız Prof. Dr. Ahmet Şükrü Esmer bu yıl emekliye ayrıldı. Kendisine minnetimiz sonsuzdur. Geniş bilgi ve tecrübesinden bizleri yoksun bırakmayıp çalışmalarımıza katılmak lütfunu esirgemiyeceğine olan güvenimiz tesellimiz olmaktadır. Bu konuda güvencemiz de, az sonra tatlı söyleşisini birlikte dinlemek zevkini duyacağımız bir başka çok değerli emekli hocamızın, Sayın Prof. Zeki Mesut Alsan'ın, günümüzü birlikte kutlamak üzere lütfedip çağrımızı kabul ederek İstanbul'dan koşup gelmekle gösterdiği örnektir. Böylece, Sayın Alsan hocaların bir anlamda asla emekli olamayacaklarını, Mülkiyelilerin de yaşlanabileceklerini fakat ihtiyarlamıyacaklarını ispatlamış bulunmaktadır. Huzurunuzda kendisine Mülkiyelilerin şükranlarını sunarım.

Yine bu yıl, Mülkiyeye 1943 ten beri emek veren değerli bir hocamız Hijyen Profesörü Dr. Zeki Faik Ural Fakültemizdeki ek görevinden ayrılmış bulunmaktadır. Huzurunuzda kendisine Fakültemizin şükranlarını sunmakla zevkli bir ödevi yerine getirmiş bulunuyorum. Fakültemizin bir başka emekdarı, Fakültemiz Sekreteri Sayın Zekâi Sezgin de Kurumumuzda geçen 26 şerefli hizmet yılından sonra emekliye ayrılmış bulunuyor. Hizmetlerini saygı ile anarım.

Fakültemizin bilimsel yayın çalışmaları nicelik ve nitelik bakımından doyurucu biçimde devam etmektedir. 1968 — 1969 öğretim

yılı içinde ders kitabı, monografi, kollektif eser olarak 25 kitap yayınlanmıştır. Halen baskıda olan kitapların sayısı ise 7 dir.

Fakültemiz Dergisi de muntazam olarak dolgun muhteva ile yayınlanmaktadır.

Fakültemize bağlı beş enstitümüz memleket sorunlarına yönelmiş bilimsel çalışmalarını yoğun biçimde sürdürmektedirler.

Basın ve Yayın Yüksek Okulumuz, edinilen tecrübelerden yararlanarak amacına daha uygun bir çalışma düzenine kavuşmak çabaları içindedir. Geçen yıl Okulun «Kuruluş ve İşleyiş», «Öğretim ve Sınav» Yönetmelikleri bu doğrultuda değiştirilmiş, meslek derslerine daha geniş yer verilmiş, uygulamalı çalışma saatleri arttırılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin uygulamalı çalışmalarını en iyi şekilde sağlamak için bir matbaa, bir de film-sinema merkezi kurmak amacıyla gerekli teşebbüsler yapılmıştır. Gelecek yıllarda radyo ve televizyon stüdyolarını kuracağımızı da ummaktayız. Basın ve Yayın Yüksek Okulunun bir sorunu da, özellikle meslek dersleri için kendi öğretim üyelerini yetiştirmektir. Bu sorunun ilerideki çözümünü sağlamak üzere geçen ders yılında Okula gazetecilik, radyo-televizyon ve sosyal psikoloji alanlarında yetişecek üç asistan alınmıştır.

1969 Yılı'nın Mülkiye camiası bakımından eşsiz değer taşıyan bir olayı «Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler (Mülkiye Şeref Kitabı)» adlı toplamı 6.800 sahifeyi bulacak olan 6 ciltlik büyük eserin ilk 4 cildinin yayınlanmış olmasıdır. V ve VI. ciltleri de 1970 in ilk aylarında gün ışığına çıkacak olan bu eser, Mülkiyenin 109 yıllık tarihini bütünüyle kapsamakta, Mülkiyenin kuruluşundan itibaren bütün hocalarının ve mezunlarının ayrıntılı biyografilerini içermektedir. Böylesine ömür törpüsü bir çalışmayı iğne ile kuyu kazarak gerçekleştirebilmek olağanüstü bir sabır ve irade gücüne, yıpranmayan bir ocak sevgisine ihtiyaç gösterir. Eserin müellifi Sayın Ali Çankaya büyük başarısını sahip bulunduğu bu niteliklere borçludur. Kendisini tüm Mülkiyeliler adına kutlarım. Şurasını da belirtmeyi zorunlu görürüm: Siyasal Bilgiler Fakültesi Sayın Çankaya'ya çetin çalışmalarında sadece manevî bir destek sağlamıştır. Eserin bütün şerefi ve eserde ileri sürülen kişisel görüşler ile değer yargılarının sorumluluğu müellife aittir.

Değerli konuklarımız, sevgili öğrencilerimiz.

Özellik taşıyan geçen öğretim yılını genel bir değerlendirmeye tâbi tutmakta, önümüzdeki öğretim yılı bizleri bekleyen temel ödev-

leri belirleyebilmek açısından büyük yarar bulunduğu kanısında-
yım. Dışardan ve yüzeysel bir bakışla, Fakültemizde geçen öğretim
yılıının özelliği, huzur kaçırın, öğretim verimini düşüren, bazan
suçun sınırında dolaşıp bazan da bu sınırı aşan bir olaylar dizisine
sahne olmasında görülebilir. Gerçekten öğretim yılıının beş hafta-
sında ders yapılamamış, bir süre hocalar ve memurlar çalışma yer-
lerine girmek olanağından yoksun bırakılmış, yaz dönemi sınavları
ancak güz aylarında yapılabilmiş, güz dönemi sınavları kış ortala-
rına kadar uzamıştır. Kayıp şüphesiz büyüktür, ne var ki karamsar-
lığa kapılmak için geçerli bir neden de yoktur. Aksine, belki ancak
olayları içinden yaşayanlarca sıhhatli olarak yapılabilecek bir de-
ğerlendirme, birkaç hafta ders yapılamaması, sınavların zaman ba-
kimından aksamaşı gibi olumsuz unsurları kolayca silebilecek ağır-
lıkta bir olumlu unsurun gözler önüne serilmesine yardımcı olabi-
rir.

Düşüncemi açıklıyayım: Fakültemizde 1968 — 1969 öğretim yı-
lınıdaki öğrenci hareketlerini yurdumuzda ve dünyadaki öğrenci
hareketlerinden soyutlayarak ele almak imkânı yoktur. Çağımız
gençliği bir yandan toplum düzenindeki aksaklıkları protesto et-
mekte, bir yandan da üniversiteleri çağımızın koşullarına uygun
bir reforma kavuşturma hummasıyla yanmaktadır. 1968, 1969 yılları
dünyanın başka taraflarında olduğu gibi, Türkiye’de de bu bu-
nalımın doğurduğu patlamalarla geçmiştir. Siyasal Bilgiler Fakül-
tesi öğrencilerinin bu fırtınanın dışında kalmaları beklenemezdi.
Fırtına esecekti ve esti. Bu noktada önemli olan fırtınanın bır-
raktığı tahribatın tesbitidir. Fakültenin bünyesini zedeleyen ta-
miri güç bir tahribata uğradık mı? Daha açık bir deyişle, eğitim ve
öğretimin temel koşulu olan ve hoca ile öğrenciyi karşılıklı olarak
sarması gereken güven, saygı, sevgi ortamı zedelendi mi? Fakülte-
miz açısından bu soruya rahatlıkla «hayır» cevabını verebiliriz. Da-
ha ileri giderek diyebilirim ki, 1968 — 1969 öğretim yılıının olaylar-
la dolu geçen çetin günleri öğrencilere ve hocalara birbirlerini daha
iyi tanıma ve daha sıcak bir güven atmosferinde yakınlaşma ola-
nağını sağlamıştır. Şu halde, kalp huzuruyla diyebiliriz ki, geçen
öğretim yılıının bilânçosunda aktif pasife nazaran ağır basmaktadır
ve önümüzdeki ders yılına, herşeyden önce Fakültemiz çerçevesin-
de, olanaklarımız oranında da üniversiteler çapında, özlediğimiz
reformu gerçekleştirme doğrultusundaki çabalarımızı öğrencileri-
mizle elele yürütmek için elverişli bir ortam içinde girmekteyiz.
Belirttiğim olumlu sonucun alınmasında en etkin bir araç oldu-
đuna inandığım, öğrenci, asistan ve öğretim üyelerinin birlikte ça-

lıştığı Fakülte Karma Kurulunun 1969-1970 öğretim yılında da büyük hizmet göreceğine güveniyorum.

Aziz Öğrencilerimiz,

İçinde bulunduğumuz yeni öğretim yılındaki ortak sorumluluğumuz üzerinde biraz durmak isterim. Belirtmeye çalıştığım gibi, geçen yıl üniversite reformu açısından bir uyarı yılı idi. Bu uyarı o yıl için öğretimi aksattı, fakat reform çalışmalarını hızlandırdı.

Üniversitelerimizin yetkili organları üniversite reformunun hukukî çerçevesini sağlayacak olan kanunî tedbirlerin neler olması gerektiğini hazırladıkları kanun tasarılarıyla tespit ettiler ve bu tasarıları Hükûmete intikal ettirdiler, bunun dışında da üniversitemizin ve üniversite gençliğinin temel sorunlarına eğildiler ve bazıları doğrudan doğruya üniversitelerin sorumluluğunda olan, bazıları Hükûmetin sorumluluk alanına girecek, bazıları da yasama organının tasarruflarını gerektirecek olan tedbirleri araştırdılar. Bunların yürürlüğe girip uygulanmasını istemek ve bu doğrultuda gerekli çabayı harcamak biz üniversitelilerin şüphesiz hakkımız ve ödevimiz. Ancak, hiç gözden kaçırmamamız gereken temel nokta şu: Üniversite reformu denen şey bugünden yarına, belli tedbirlerin uygulanmasıyla hemen gerçekleşecek değildir. Özellikle, Reform Kanunu dokunduğu yeri değiştiren bir sihirbaz değneği olmaktan uzaktır. Kanunî ve idarî tedbirler reformu sadece kolaylaştırır. Reform, ancak az önce işaret ettiğim güven, huzur, saygı ve sevgi ortamı içinde yürütülebilecek bir süreçtir; özlenen üniversite hüviyetine kavuşma doğrultusunda sürekli ve sabırlı bir çabadır. Bu çabayı sürdürecektir sadece ve sadece biz üniversiteliler, yani siz öğrenciler ve biz hocalarız. Demekki aynı özlemde birleşen bizler ortak bir sorumluluk taşımaktayız. Bu sorumluluğumuz kişiliğimize, kurumlarımıza ve Türk toplumuna karşıdır. Sizlerden 1969—1970 öğretim yılını bu açıdan değerlendirmenizi istiyoruz. Öğretim yılı sonunda her biriniz «özlediğimiz üniversite ortamını yaratma ve yaşatma yolunda elimden gelen çabayı gösterdim, bilimsel düşünme yeteneğimi geliştirdim, bilgimi arttırdım, inceleme ve araştırma yöntemlerini öğrendim, zamanımı ve enerjimi iyi kullanarak ders yılının hakkını tam anlamıyla verdim» diyebilmelisiniz

Sayın Konuklarımız, sevgili öğrenciler.

Üniversite reformundan söz açılmışken bir noktaya kısaca değinmek isterim.

Türk kamu oyu haklı olarak üniversite reformu konusunda âcîl tedbirler bekler ve seçimlerden sonra icranın üniversitelerden gelen reform tasarılarını birleştirerek Parlamenteoya sevkededeceği vaadini tekrarlıyacağını umarken, siyasal iktidarın bu konuda tek somut önerisi Anayasada yer alacak ve Başbakanın başkanlığında toplanacak bir Yüksek Üniversitelerarası Kurul tasarısı olmuştur. Türk Anayasası üniversite özerkliğini demokratik düzenin teminatı saymış ve özerkliğin kıstasını da «üniversitelerin, kendileri tarafından seçilen öğretim üyelerinden kurulu organları eliyle yönetilmesi ve denetlenmesi» şeklinde tesbit etmiştir. Siyasal iktidarın tasarladığı Kurulun üniversite özerkliği ile bağdaşamayacağı açıktır. Kurulda üniversiteler tarafından seçilecek üyelerin çoğunluğu teşkil etmesi, özerkliğin korunması açısından hiç bir anlam taşımaz. Kaldı ki, iktidar partisinin seçim beyannamesinde ve Hükümet programında, kurul çoğunluğunu seçecek olan üniversitelerin özerk üniversiteler olacağına dair bir işaret de yoktur. Şu halde özerk olmayan üniversiteler temsilcilerinin de katılmasıyla çoğunluk siyasal iktidarın emrinde bir çoğunluk haline kolaylıkla dönüşebilecektir.

Bu kurula verilmesi tasarlanan başlıca görev de şudur: «Üniversite öğretim üyeleri ile yardımcılarının eğitim, araştırma ve yayın faaliyetlerinin Anayasanın temel ilkelerine uygun olmasına nezaret etmek». Görülüyor ki amaç, üniversite öğretim üyeleri ve yardımcılarının Anayasa teminatı altında bulunan serbestçe araştırma ve yayın özgürlüklerine sansür koymaktan ibarettir.

Bu Hükümet tasarısına özerk üniversitelerimizin yetkili organları gerekli tepkiyi şüphesiz göstereceklerdir, ancak ben, özerk Türk üniversitelerinin idarî sorumluluk da taşıyan bir öğretim üyesi sıfatıyla, kamu oyuna hitap etmek fırsatını bulmuşken, üzüntümü belirtmeyi kendime görev saydım.

Değerli Konuklarımız, sevgili Öğrenciler.

Oldukça uzun süren konuşmamı dinlemek sabrını gösterdiğiniz için teşekkürlerimi sunarım. Ancak izninize kürsüyü bir kaç dakika daha işgal edeceğim. Bu yıl, 4 Aralık toplantımızın geleneksel çerçevesine bir yenilik getirmek istedik: Dekanlıkça, Fakültemizin ve Basın ve Yayın Yüksek Okulunun çeşitli sınıflarında sene sonu sınavlarında üstün başarı gösteren ve bu yıl Üniversite giriş sınavında en yüksek puanları alarak Fakülte ve Okul I. sınıflarına giren öğrencilerin her birine Fakülte yayınlarından 200 lira değerinde kitap armağan edilecektir. Bunların bir kısmını ilgili öğren-

cileri kürsüye davet ederek kendilerine huzurunuzda sunacağım. Şunu da ilâve edeyim, güz dönemi sınavları henüz sonuçlanmamış öğrenci arkadaşlarım endişe etmesinler. Sınav sonuçları belli olduğunda, aralarında bugünkü duruma göre armağana hak kazanmış arkadaşlarından daha yüksek not toplamı tutturanlar çıkarsa aynı armağan onlara da verilecektir.

Hepinizi saygı ile ve sevgi ile selamlarım.